

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

**Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції
з міжнародною участю**

**“ДОСЯГНЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ
ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ
СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО
ПРОЦЕСУ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ
(ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ) НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ”,**

**присвяченої 160-річчю з дня народження І. Я. Горбачевського
(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою
відеоконференц-зв'язку)**

**15–16 травня 2014 року
м. Тернопіль**

ЧАСТИНА 1

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2014

УДК 614.253.52 (07.07)

Відповідальний за випуск: проф. І. Р. Мисула

“Досягнення і перспективи впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України”, присвяченої 160-річчю з дня народження І. Я. Горбачевського (з дистанційним під’єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв’язку) : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 15–16 травн. 2014 р.) : у 2 ч. / Терноп. держ. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТДМУ, 2014. – Ч. 1. – 468 с.

Секція I

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

ПРОБЛЕМИ СИСТЕМНОГО ХАРАКТЕРУ У РЕАЛІЗАЦІЇ АУДИТУ СИСТЕМ ЯКОСТІ ISO 9001:2008 ДЛЯ ДЕРЖАВНИХ ВУЗІВ УКРАЇНИ

В. С. Бірюков

Одеський національний медичний університет

Вступ. Дана робота присвячена ідеології державного аудиту в секторах охорони здоров'я та вищої освіти України. Традиційно для пострадянських країн ці галузі діяльності держави розвивалися на патерналістських засадах. Перехід України до ринкових умов господарської діяльності дуже скоро висвітив обмеженість централізованих методів управління.

Особливо гостро ця проблема позначилася у вирішенні питань оцінки ефективності ресурсних витрат у виробничу, наукову та гуманітарну сфери, у виборі галузевих напрямків по створенню сприятливого інвестиційного клімату, а також – у створенні конкурентної продукції на ринку медичних та освітніх послуг.

Майбутня акредитація українських ВНЗ на відповідність вимогам міжнародних стандартів якості ISO 9001:2008 [1, 2] висвітлила наявність проблем системного характеру, що зумовило актуальність даного дослідження.

Метою даної роботи є виявлення і освітлення потенційних ризиків, які існують при виконанні наміченої програми акредитації державних ВНЗ.

Як об'єкт дослідження обрано процес необхідного забезпечення впровадження вимог стандарту ISO 9001: 2008 щодо внутрішнього аудиту системи менеджменту якості.

Методичний підхід даного дослідження заснований на контент-аналізі вимог міжнародних стандартів якості ISO 9001:2008 [2] та нормативних документів МОЗ [1] і КМ [3] України.

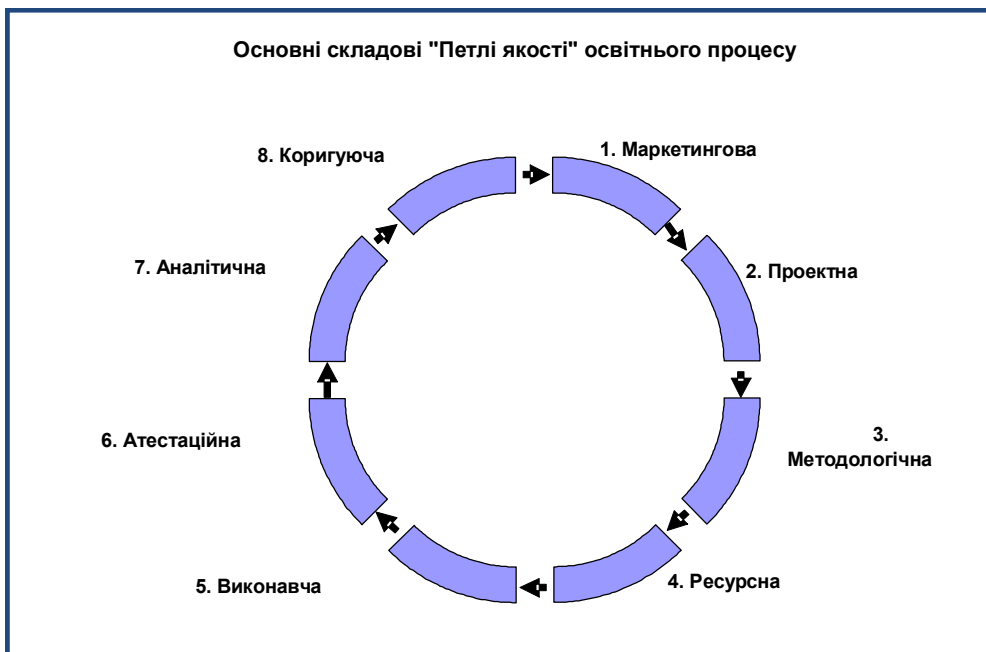
Основна частина. Жодна з 26 національних програм в галузі реформування української охорони здоров'я та вищої освіти, задекларованих урядом України в 2001-2013 роках, не досягнула планованих результатів. Аналіз невдач зазначених стратегічно важливих проєктів призвів до перегляду методів управління і розвитку інтелектуальної моделі створення галузевих систем менеджменту якості (далі – СМЯ) на основі міжнародних стандартів серії ISO 9000.

Проте впровадження СМЯ в конкретних установах відповідних галузей наштовхнулося на низку проблем, що вимагають принципових змін ряду нормативних документів. Зокрема, невизначені джерела фінансування процесів впровадження СМЯ в галузеві структури, не визначені методи і способи навчання управлінського персоналу принципам і вимогам стандартів ISO 9001:2008, не визначені процедури внутрішнього аудиту та акредитації закладів незалежними аудиторськими компаніями, які здійснюють ці послуги на платній основі.

І найголовніше, керівники державних установ не бачать потенційних благ від міжнародної акредитації для своїх установ. Відсутність відносної автономності в господарській діяльності, бюджетні обмеження і неможливість швидко і своєчасно відреагувати на запити і виклики ринку – всі ці фактори викликають зрозумілий опір у керівництва і колективів медичних та освітніх установ до обов'язкового впровадження СМЯ.

Медичним установам та освітнім структурам при переході до ринкових умов функціонування доводиться вирішувати ряд незнайомих раніше проблем. Процесний підхід, який лежить в основі стандартів серії ISO 9000, розбиває діяльність вузу на безліч самостійних процесів (рис.1): маркетингову діяльність; проєктування і розробку освітніх програм; доузівську підготовку; прийом студентів; реалізацію основних освітніх програм та ін. Удосконалення позначених процесів посилює конкурентні переваги ВНЗ і повинно знаходитися в їх компетенції. Інакше втрачається сенс боротьби за кращу якість освітніх та медичних послуг. Відомо, що впровадження СМЯ ISO 9001:2008 вимагає розвитку інституту внутрішнього і зовнішнього аудиту. Його становлення протікає в тісному контакті з реформуванням національної системи державного контролю.

Каральна функція держконтролю змінюється від «управління бюджетними ресурсами (витратами)» на «управління результатами». У цих умовах основною метою державного контролю має стати формування системи державно – приватного партнерства.

Рис 1. Процесний підхід на основі вимог стандартів серії ISO 9000:2000 послідовність складових «петлі якості» освітнього процесу.

Висновки. Для створення в Україні дієвої системи державного аудиту СМЯ стандартів ISO 9001:2008 необхідні наступні заходи:

1. Розробка та затвердження законодавчих актів, що визначають систему державного контролю та аудиту СМЯ, положення про державний контроль та державні аудити СМЯ ISO 9001:2008;
2. Створення необхідних ресурсів для впровадження СМЯ у ВНЗ.
3. Розробка політики в галузі освіти, спрямованої на конкуренцію в області якості надання освітніх послуг.
4. Створення споживчої цінності у користувачів державного аудиту.

Література

1. Рекомендації щодо впровадження типової моделі системи менеджменту якості у вищих навчальних закладах МОЗ України / МОЗ України, Департамент роботи з персоналом, освіти та науки. – Київ, 2014. – 45 с.
2. Системи управління якістю. Вимоги (ISO 9001:2008, ІДТ) ДСТУ ISO 9001:2009 / Національний стандарт України. Видання офіційне. – № 6–2009/579 Київ.– ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ України, – 2009.– 26с.
3. Постанова КМ від 28 вересня 2011 р. №1001 «Деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади».

НОВІ ВИКЛИКИ ВИЩІЙ ОСВІТИ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУ УКРАЇНИ

***В. С. Бірюков, О. О. Якименко, О. Я. Тягай**
Одеський національний медичний університет*

Вступ. Майбутня акредитація українських ВНЗ на відповідність вимогам міжнародних стандартів якості ISO 9001:2008 [1,2], впровадження систем менеджменту якості в медичні установи, активну